

Het verschil tussen 'Descartesiaans' en 'Robinsoniaans' onderwijs concreet gemaakt.

N.a.v. het artikel *Onderwijs, zodra een leerling creatief mag zijn, is de school niet meer saai* van Rutger Lemm (hardhoofd.com) in nrcnext 22-12-2010.

Daarin schetst Rutger een beeld van de historie van het onderwijsmodel en beschrijft de visie van Sir Ken Robinson (zie bijvoorbeeld op ted.com) dat ons huidig onderwijs niet meer van deze tijd is.

Mijns inziens heeft het nooit recht gedaan aan alle mensen van welke tijd ooit. Maar, hoe gaan we het roer nou eens echt omgooien met een concrete aanpak en hoe-dan-wel?

Descartiaans onderwijs

Opdracht groep 4 (uit bestaand methodisch materiaal):

Wat hoort er niet bij?

- bloemen
- bomen
- dwergen
- struiken

Van de 25 kinderen geven de 20 die Descartes heten het antwoord: "dwergen", omdat de natuur verdeeld is in de deelverzamelingen plantaardig en niet-plantaardig.

Deze krijgen een mooie krul door het goede antwoord en juf of meester gaat verder.

Misschien legt ze de Descartes blik op de wereld nog een keer uit aan degenen die het niet goed hadden. Daar zit vrijwel zeker Harry Mulisch bij, die straks zonder diploma de middelbare school verlaat.

Deze opdracht test 3 aspecten bij de leerling:

1. Cognitieve vaardigheid: kan de leerling deze woorden **lezen**,
2. Cognitieve kennis: **kent** de leerling de betekenis van deze woorden,
3. Meta-cognitief: is de leerling in staat te **classificeren**.

Aspect 3 is een aangeboren vaardigheid en één van de kerncompetenties van onze hersenen: patroonherkenning. Jonge kinderen gebruiken dit impliciet. Vraag een kind van 2 jaar niet om uit te leggen wat een olifant te is, maar hij kan hem perfect en onder praktisch alle omstandigheden herkennen en aanwijzen.

Robinsoniaans onderwijs

Welke horen er niet bij?

- bloemen
- bomen
- dwergen
- struiken

De leerkracht verzamelt de antwoorden op deze vraag en bespreekt alle antwoorden met de klas.

- Achmed: "wat is een dwerg?"

- Descartes: "dwerg", want dat is geen plant.
- Harry: "Bloemen en dwergen", die maken mensen blij.
- Picasso: "bomen" want die zien er veel groter uit, en "dwergen", want die hebben geen blaadjes.
- Leonardo: "bloemen", van bomen en takken kun je samen met een dwerg een machine maken.

Iedereen krijgt een mooie krul door zijn antwoord en Achmed leert wat een dwerg is.
Vervolg vraag van de juf of meester:

Verzin nu ook voor struik een reden waarom struik er niet bij zou horen.

Als we alle invalshoeken de ruimte geven, leren we niemand iets af en worden we er allemaal beter van.

Yvonne Kleefkens
22 december 2010